

UMBERTO ECCO

Prahos
kapinės

UMBERTO
ECO

Prahos
kapinės

R O M A N A S

Iš italų kalbos vertė
Inga Tuliševskaitė

VILNIUS 2012

1

PRAEIVIS, KURIS TĄ PILKĄ RYTĄ

Praeivis, kuris tą pilką 1897 metų kovo rytą, nepaisydamas galimų padarinių, būtų kirtęs Mobero aikštę, arba Mobą, kaip ją vadino nusikaltėliai (viduramžiais joje burdavosi Menų fakulteto iš *Vicus Stramineus*, arba Fuario, gatvės studentai, čia virė universitetinis gyvenimas, paskui ji tapo laisvosios minties pranašų, tokių kaip Etjenas Dolė, egzekucijos vieta), būtų atsidūręs vienoje iš nedaugelio Paryžiaus vietų, kurių neišgriovė baronas Hosmanas: dvokiančių skersgatvių rezginyje, skrodžiamame Bjevro, kuris plūdo didmiesčio išciomis dar neįkalintas ir kunkuliuodamas bei sūkuriuodamas liejosi į Seną, tėkmės. Nuo Mobero aikštės, kurią dabar darkė Sen Žermeno bulvaras, tebesišakojo gatviūkščių – Mokytojo Alberto, Sen Severino, Galando, Mésinės, Šv. Julijono Vargdienio – voratinklis, nusidriekiantis iki pat Trimito gatvės, nutupdytas purvinais viešbučiais, kurių savininkai, dažniausiai overniečiai, garsėjo godumu, reikalaudavo mokėti franką už pirmą naktį ir po keturiasdešimt santimų už kitas (ir dar dvidešimt soldų, jei būtum paprašęs paklodės).

O jei paskui jis būtų pasukęs į Sotono gatvę, maždaug pusiau-kelėje, tarp viešnamio su aludės iškaba ir smuklės, kurioje galėjai pavalgyti už du soldus ir užgerti pačiu prasčiausiu vynu (jau ir anuomet tai buvo pigu, bet gretimos Sorbonos studentai nebūtų pajėgę mokėti daugiau), būtų užtikęs aklagatvį, jau tada va-

dinamą Mobero aklagatviu, bet iki 1865 metų vadintą Ambuazo aklagatviu, ten kadaise stovėjo *tapis-franc* (nusikaltėlių žargonu, prasta smuklė, alinė, paprastai priklausanti buvusiam nusikaltėliui, lankoma bausmę atlikusių kalinių), o jo liūdna šlovė neišblėso dar ir todėl, kad XVIII amžiuje ten gyveno trys garsios nuodytojos, vieną dieną rastos užtroškusios nuo pačių virtų mirtinų substancijų garų.

Aklagatvio pusiaukelėje jis vargiai būtų pastebėjęs sendaikčių krautuvės, išblukusioje iškaboje šlovinamos kaip *Brocantage de Qualité*, vitriną, matinę nuo storo dulkių sluoksnio ant stiklų, dvidešimties centimetrų dydžio į medinius rėmus išpraustų kvadratėlių, pro kuriuos ir taip sunkiai galėjai įžiūrėti prekes. Greta vitrinos būtų pamatęs duris, visada užrakintas, o prie varpelio virvutės – popieriaus skiautę, skelbiančią, kad savininkas trumpam išėjęs.

O jeigu, kaip retkarčiais atsitikdavo, būtų radęs tas duris atraktintas, įėjęs vidun blausioje patalpos šviesoje būtų pamatęs kelias palaikes lentynas ir tokius pat netvirtus staliukus, užgrioztus iš pirmo žvilgsnio patraukliais, bet atidžiau įsižiūrėjus sąžiningai prekybai visiškai netinkamais daiktais, net jeigu jie būtų parduodami tokiomis pat menkomis kainomis. Būtų radęs ten porą pastovų, kurie galėjo užtraukti gėdą kiekvienam židiniui, laikrodį mėlynu sueižėjusiu emaliu, priegalvių, kadaise gal ir ryškiai siuvinėtų, aukštų gėlių vazų su apdaužytais keraminiais angeliukais, neapibūdinamo stiliaus laibakojų staliukų, surūdijusį geležinį krepšį, neaiškios paskirties medinių dėžučių išdegintais raštais, bjaurių perlamutro vėduoklių su kiniškais piešiniais, gal ir gintaro vėrinį, porą baltos vilnos batelių krištolo akutėmis inkrustuotomis sagtimis, aprtrupėjusį Napoleono biustą, drugelių po suskilusiu stiklu, spalvoto marmuro vaisių po kažkada skaidriu gaubtu, kokoso riešutų, senų albumų su kukliomis gėlių akvarelėmis, keletą įrėmintų dagerotipų (kurie tada anaipol nebuvo seni), o

jeigu būtų kvailai netekęs galvos dėl kokio gėdingo niekniekio, likusio iš nusavintų kadaise turtingų šeimų turėtų gėrybių, tai stojęs prieš įtartinos išvaizdos savininką pasiklausti kainos būtų išgirdęs tokių skaičių, kad akimirksniu būtų užmiršęs iškreiptą meilę kolekcionuoti teratologines senienas.

Jeigu pagaliau lankytojas kam nors leidus būtų įžengęs pro antrąsias duris, skiriančias krautuvę nuo namo viršutinių aukštų, ir užlipęs palaikiais sraigtiniais laiptais, būdingais Paryžiaus namams laukųjų durų pločio fasadais (kreivai sulipusiais vieni su kitais), būtų pakliuvęs į erdvią svetainę, kurioje būtų radęs jau ne pirmojo aukšto senienas, o visai kitokius dirbinius: erelių galvomis puoštą trikojį ampyro staliuką, sparnuoto sfinkso laikomą konsolę, XVII amžiaus spintą, raudonmedžio lentynas su šimtu oda įrištų knygų ir rašomąjį stalą, vadinamąjį amerikietišką sekretera, uždengiamą pusapvaliu gaubtu ir turintį daugybę stalčių. Jei būtų užėjęs ir į gretimą kambarį, ten būtų radęs prabangią lovą su baldakimu, kaimišką etažerę, prikrautą Sevro porceliano, turkišką vandens pypkę, didelį alebastro dubenį, krištolo vazą, o ant galinės sienos – tapytą mitologinės tematikos panò, dvi dideles drobes, vaizduojančias istorijos ir komedijos mūzas, ant sienų įvairiai pakabintų arabiškų barakanų, rytietišku kašmyro drabužių, senovinę piligrimo gertuvę, dar dubens laikiklį su lentynėle, apkrauta prabangiais tualetu reikmenimis, žodžiu, keistą įvairovę įdomių ir brangių daiktų, kurie gal neliudijo nuoseklaus ir rafinuoto skonio, tačiau, be abejonės, bylojo apie troškimą pasipuikuoti turtais.

Sugrįžęs į svetainę lankytojas prie lango, pro kurį sklido mažumėlė aklagatvį praskaidrinančios šviesos, būtų pamatęs už stalo sėdintį chalatų apsisiautusį seną žmogėną, kuris, jei tik lankytojas būtų galėjęs dirstelėti jam per petį, kaip tik ir rašė tai, ką mes netrukus skaitysime ir ką Pasakotojas retsykais apibendrins, idant Skaitytojas per daug nenuobodžiautų.

Tuos žydus kasnakt sapnuodavau metų metus.

*Gražu iš nieko sukurpti notarinį aktą, padirbti
laišką, kad šis atrodytų kaip tikras, surašyti
kompromituojančią išpažintį, sukurti dokumentą,
kuris ką nors pražudys.*

Umberto Eco (Umbertas Ekas; g. 1932 m. Italijoje) – viena ryškiausių kultūros pasaulio asmenybių, rašytojas, semiotikas, medievistas, literatūros kritikas.

„Prahos kapinės“ – naujausias autoriaus romanas, įtampos pilna šnipinėjimo, falsifikavimo ir sąmokslų istorija.

Paryžius, 1897 m. kovas. Avantiūristas, falsifikatorius, slaptasis agentas kapitonas Simonas Simoninis savo dienoraštyje prisimena, kaip buvo įtrauktas į politines intrigas, visam laikui pakeisiančias Europos ateitį. Tamsius istorijos užkulisius Simoninis stebi iš visai arti: per jo rankas pereina slapti popieriai, kuriuos žydų karininkas Dreifusas esą pardavė vokiečių atstovybei, aplinkui sukiojasi Pjemonto, Prancūzijos ir Prūsijos slaptosios tarnybos, viena per kitą rezgančios klasingus planus, masonai, jėzuitai ir revoliucionieriai – ir galiausiai į dienos šviesą iškyla žymieji Siono išminčių protokolai, falsifikuotas „dokumentas“, pasakojantis apie pasaulinį „žydų sąmokslą“. Šie fatališki „protokolai“ – dar viena knyga, kuri žudo (pamenate „Rožės vardą“?).

Anot autoriaus, viskas šioje knygoje – tiesa, paremta faktais. Vientelis išgalvotas herojus „Prahos kapinėse“ – blogio įsikūnijimas Simonas Simoninis. U. Eco meistriškai pasakoja niūrią ir avantiūristišką XIX a. istoriją, atverdamas skaitytojui dvokiančias Paryžiaus kloakas ir landynes, verbuodamas veikėjus į Garibaldžio šalininkų gretas, versdamas juos šnipinėti viso pasaulio žvalgyboms ir kontržvalgyboms, tramdyti isterikes daktaro Šarko klinikoje, gerti alų su Zigmundu Freudu ir netgi dalyvauti juodosiose mišiose.

Tačiau po nuotykinio romano priedanga autorius, vienas didžiausių Europos intelektualų, slepia neįtikėtiną idėjų ir erudicijos užtaisą.

ISBN 978-9986-16-925-3

9 789986 169253

TYTOALBA

www.tytoalba.lt